

Tots els antecedents de la reprovació al conseller Comas

Benestar social, malestar polític

La *intifada* del Besòs va reactivar fa unes setmanes l'endèmic atac a la política del conseller de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, Antoni Comas. Tot està a punt per al següent episodi, que es viurà el proper dia 23 a la sala de plens del Parlament de Catalunya.

Antoni Comas.

EUGENIO

Antoni Comas i Balldelou és el conseller de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya des del mes de juliol de 1988. Té 56 anys i en el moment d'ocupar aquest càrrec el seu historial polític ja incloïa els de regidor de l'ajuntament de Barcelona des del 1978, tinent d'alcalde d'Hisenda d'aquest ajuntament des del maig del 1980 a l'octubre del 1981 i portaveu del grup municipal de Convergència i Unió, al marge d'haver estat secretari d'organització de Convergència Democràtica de

Catalunya des del 1985. A banda de les seves activitats polítiques destaquen en la vida professional de Comas els tres anys, entre el 1977 i el 1980, en què presidí el Gremi d'Editors de Catalunya.

Des que Comas és titular de la Conselleria de Benestar Social, la seva gestió s'ha vist envoltada per la polèmica. L'octubre del 1988, ni tres mesos després, va esclatar el primer conflicte. Era el tema de les loteries de la Generalitat que, fins llavors, s'havia utilitzat des de l'oposició per posar contra les cordes la política de govern de Jordi Pujol, i que havia servit prefe-

rentment al diputat socialista Josep Maria Sala per a proferir nombrosíssimes acusacions contra alts càrrecs de la Generalitat. De la crema, no se'n van salvar en el seu moment Lluís Prenafeta, Macià Alavedra, Agustí Bassols o Antoni Subirà, entre altres. Després que els socialistes catalans haguessin aconseguit que el tema dels jocs d'atzar a Catalunya —només el 10 per cent del Joc, promogut per la Generalitat, i no, en canvi, el 90 per cent restant, que depèn d'organismes impulsats o protegits pel poder central de l'estat— es convertís en una mena de *patata*

calenta que ningú no volia tenir a les mans, el consell executiu de la Generalitat decidí que en la present legislatura –la tercera de Pujol– el Joc passés a Comas, mitjançant la simple fórmula de destinar els beneficis procedents de les loteries de la Generalitat –sis mil milions de pessetes calculats per al 1989– a fins de Benestar Social, minusvàlids, tercera edat, etc.

El 3 de gener de 1989, moments abans que Comas presentés als mitjans de comunicació el balanç del primer semestre de funcionament del departament de Benestar Social i exposés els projectes immediats, Àngel Colom, diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, i Celestino Sánchez, diputat d'Iniciativa per Catalunya, llançaven les seves crítiques contra la conselleria, que qualificaven com el "gran aparador propagandístic de CiU", i que havia estat creada per a efectuar una política de caràcter *clientelista*. A finals de gener, des del Partit dels Socialistes de Catalunya, en la mateixa línia que ERC i IC, però molt més afinadament, s'acusava Comas de passejar pels barris amb el talonari sota el braç. Això ocorria només uns dies després que Benestar Social hagués pres la iniciativa d'instalar *roulottes* en el campament gitano de Ripollet (el Vallès Occidental). Però també uns dies abans que Comas anunciés la dedicació de 500 milions de pessetes durant aquell any per a la lluita contra la indigència. A Catalunya es calcula que hi ha uns 40.000 indigents, 10.000 dels quals s'estan a Barcelona ciutat.

A finals de març de 1989, unes declaracions de Comas recomanant als contribuents catalans que en fer la declaració de renda optessin per pagar l'impost religiós en comptes de destinar-lo a l'estat, adduint que els fons administrats per la ministra Matilde Fernández no revertien a Catalunya en la mateixa mesura que ho feien els fons destinats a l'església, tornaven a encendre els ànims dels socialistes catalans. En aquesta ocasió, Xavier Soto, diputat pel PSC, va ser l'encarregat de carregar contra Comas, de qui va dir que "pretenia generar confusió i violentar la consciència dels ciutadans catalans". L'any 1988, la recaptació via impost religiós recaptada a Catalunya havia voltat els mil milions de pessetes.

L'11 de maig del 1989, en plena sessió al Parlament de Catalunya, era el diputat socialista Josep Coflent qui titllava de "trabucaire" Antoni Comas. Quan Joaquim Xicoy, president de la Cambra, va demanar-li que rectificqués, Coflent va demanar disculpes als trabucaires.

Posteriorment, Coflent va demanar disculpes al conseller de Benestar Social.

El setembre del 1989, Comas, molt enfadat, titlla de "franquista" la política del Ministeri de Benestar Social i denuncia que Catalunya ha deixat de rebre en un any més de 4.500 milions de pessetes que li pertocarien en concepte d'assignacions del govern central de l'estat amb destina-

Des que Comas és titular de la Conselleria de Benestar Social, la seva gestió s'ha vist envoltada per la polèmica.

ció al departament de Benestar Social. A la vegada que Madrid té assignada una tercera part del total del Pla d'Inversions Públiques de l'Institut de Serveis Socials –INSERSO–, uns 1.300 milions de pessetes, a Catalunya només s'inverteixen 10 milions, un 0'2 per cent de les inversions socials de l'estat.

A finals de desembre del 1989, el Consell Nacional de la Federació de Municipis de Catalunya, que agrupa alcaldes del PSC, d'IC, d'ERC i del CDS, emprèn un boicot contra el conseller Comas consistent a no cedir cap més terreny a Benestar Social fins que el departament exposés

Segons Sala, l'objectiu de Comas és fomentar l'abstenció electoral en els barris obrers, en què l'esquerra té els seus feus.

una planificació global, i per què, si no, "Comas feia el que volia en els seus municipis". El 7 de gener de 1990, *Diari de Barcelona*, titulava a pàgina sencera que Comas és "el rei mag dels catalans des de l'I de gener fins al 31 de desembre". Les diputades Rosa Barenys, del PSC i, Rosa Fabián, d'IC, comencen a parlar amb naturalitat de la *política de talonari* protagonitzada per Comas. D'ençà d'aquella

data la persecució personal contra Comas ha estat permanent des de l'esquerra, i en proporció inversa als èxits polítics que el conseller ha anat sumant just en les àrees tradicionalment desassistides, zones que també són conegudes com feus, patrimoni de l'esquerra.

El gener de 1989, Antoni Comas va anunciar que la Generalitat de Catalunya tenia previst construir 200 vivendes per tal d'*esponjar* el barri de la Mina, a Sant Adrià del Besòs. Pocs mesos més tard, l'alcalde de Sant Adrià, Antoni Messeguer (PSC-PSOE) –que tenia un projecte similar–, i Antoni Comas acordaven fusionar tots dos plans per tal de construir al barri del Besòs (dins de Sant Adrià, i per sobre del barri de la Mina) els 200 habitatges previstos.

Això no obstant, els habitants del barri del Besòs van oposar-se al projecte de l'ajuntament i la Generalitat de Catalunya, perquè hi havia el temor que se'ls desplaçés al barri la delinqüència de la Mina, i perquè reclamaven uns equipaments que, malgrat els més de deu anys d'ajuntament democràtic, havien estat prou desastosos.

El 25 d'octubre d'enguany, els mossos d'esquadra van haver d'intervenir contra els habitants del barri del Besòs, que s'oposaven que es comencessin a construir els 200 habitatges en el conegut com *solar de la palmera*, i van iniciar-se quatre dies d'enfrontaments entre la policia autonòmica i els veïns del Besòs.

Els enfrontaments van concloure el 29 d'octubre amb l'acceptació per les parts en litigi de la mediació del síndic de greuges, i un dia més tard es van aturar les obres. A partir d'aleshores es va entrar en un procés de negociació entre l'administració i els representants veïnals. Però enmig de manifestacions, converses i posicions radicalment enfrontades, no va arribar-se a cap acord concret.

Així les coses, el 18 de novembre passat se celebrava la *Festa de Convergència Democràtica de Catalunya*, al Born barceloní. L'esdeveniment va ser aprofitat pels veïns del Besòs per manifestar-se i demanar una entrevista amb el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol. Antoni Comas va sortir del recinte i va dialogar amb els representants dels veïns, que més tard va acompanyar a peu fins al Palau de la Generalitat, on es va dur a terme l'entrevista projectada. El conseller de Benestar Social va actuar com a mitjancer entre les parts.

Antoni Comas, dies més tard, en concret el 21 de novembre, va visitar, acompanyat de José Martín, líder i portaveu

veïnal, el barri del Besòs. El conseller va marxar poc abans que comencés l'assemblea de veïns, en la qual José Martín va anunciar que la Generalitat de Catalunya no tenia cap culpa en el conflicte, i, un cop acabada, 1.500 persones es manifestaven davant de la casa de l'alcalde de Sant Adrià del Besòs, Antoni Meseguer.

A partir d'aquell moment, el conseller Comas va veure que l'atac contra la seva gestió augmentava en virulència; atac que va tenir com a punt culminant el 29 de novembre, data en què es va aprovar al consistori de Sant Adrià (majoria socialista) suspendre la construcció dels 200 habitatges previstos, i també dels equipaments. Comas, que va ser acusat pels socialistes de "dificultar la solució definitiva dels problemes socials", de "deslleialtat institucional", i d'"haver danyat greument la imatge del Govern de Catalunya", sols volia construir els 200 habitatges; el lloc era una qüestió que passava a segon terme, i era una decisió municipal. La insistència de l'ajuntament a instal·lar-los en el barri del Besòs va posar de manifest allò que no es desitjava airejar: en el barri de la Catalana, al costat del Besòs, l'ajuntament havia permès la venda al sector privat d'uns terrenys que ben bé haurien pogut acollir, com a alternativa, les conflictives vivendes.

Ara, els veïns es pregunten per què s'han venut els terrenys de la Catalana, i acusen Antoni Meseguer de *titella de Barcelona*, i en demanen la dimissió; a part, que ja han anunciat que presentaran a les eleccions municipals de l'any que ve una candidatura veïnal.

Antoni Comas, que els veïns del Besòs respecten i valoren, en exercici del seu càrrec a Benestar Social ha provocat indirectament un fort malestar polític, que culminarà al Parlament previsiblement el 23 d'aquest mes, amb una reprovació contra la seva persona. El secretari d'organització del PSC-PSOE, Josep M. Salas, tot criticant Antoni Comas, va donar una de les claus per a entendre les raons de la indignació del seu partit i d'IC —que presenta la reprovació—, argumentació que ja s'ha apuntat abans. Segons Sala, l'objectiu de Comas és fomentar l'abstenció electoral en els barris obrers, en què l'esquerra té els seus feus. És fàcil deduir, doncs, que la nerviosa disconformitat del PSC-PSOE i d'IC amb el conseller de Benestar Social es fonamenta en la por a perdre vots en els barris en què fins ara han tingut indiscutible hegemonia.

E. Company/J. M. Pasqual